

Stanovisko vedení FIT VUT k průzkumu studentského mínění

Průzkum organizovala studentská komora akademického senátu FIT (dále jen SK AS FIT) a Studentská unie FIT (dále jen SU FIT) ve dnech 26. 1. – 12. 2. 2011 a jeho výsledky byly předány vedení fakulty a současně zveřejněny na stránkách fóra SU FIT. V souladu s dohodou se SK AS VUT následně 21. 3. 2011 proběhla schůzka zástupců vedení FIT se členy SK AS FIT.

Vedení fakulty oceňuje snahu SK AS FIT a SU FIT o zmapování názorů studentů na oblasti zejména studijní problematiky, ke kterým se na setkáních se studenty, fórech či přímo mezi studenty v současné době asi nejvíc diskutuje. Podle otázek zahrnutých do průzkumu mezi ně patří zejména:

- a) některé změny a opatření přijatá vedením fakulty v posledních dvou až třech letech,
- b) problematika předmětů – projekty, cvičení, náročnost, zkoušky, přednášející a cvičící,
- c) prezentace fakulty pro zájemce o studium a skutečnost po nástupu na fakultu,
- d) státní závěrečná zkouška,
- e) informovanost o programech na podporu mobility,
- f) obory navazujícího magisterského programu,
- g) prospěchová stipendia,

Za určitý nedostatek průzkumu považujeme, že některé otázky průzkumu nebyly formulovány vhodně a nestranně, a proto vypovídací schopnost odpovědí na ně je nízká. Takových otázek ale v použité sadě mnoho nebylo. Dále to, že průzkum nepokrýval některé oblasti, které z hlediska zpětné vazby pro vedení fakulty považujeme za důležité. Takové oblasti jsou zmíněny v textu níže.

SK AS FIT své stanovisko k výsledkům průzkumu nezveřejnila, v některých případech bylo zřejmé z diskuse na schůzce 21.3.

V následující části budou prezentována stanoviska vedení fakulty k výše uvedeným oblastem a opatření, na kterých jsme se se členy SK AS FIT dohodli a byla již prezentována v zápisu z kolegia děkana 24. 3. 2011.

a) Změny a opatření přijatá vedením fakulty v posledních dvou až třech letech

Jde o změny ve studijní oblasti, které byly motivovány zejména výrazným růstem neúspěšnosti studentů u státních závěrečných zkoušek (dále jen SZZ), zejména prvních termínů. Neúspěšnost u prvních termínů bakalářských SZZ v uplynulých čtyřech letech byla:

2006/7	6,40 %
2007/8	6,91 %
2008/9	11,20 %
2009/10	18,88 %

Neúspěšnost u prvních termínů magisterských SZZ v uplynulých čtyřech letech byla:

2006/7	15 %
2007/8	15 %
2008/9	21 %
2009/10	26 %

Jsme si vědomi toho, že tyto výsledky jsou ve značné míře odrazem toho, že ke státnicím se dostali studenti, kteří se tam s takovou úrovní znalostí vůbec dostat neměli. Proto byla přijata některá opatření, která mají zvýraznit význam semestrálních zkoušek (minima u zkoušky) a preferovat formu, která je bližší ústní zkoušce (fulltextové zkoušení).

Z výsledků průzkumu plyne, že nejvíce negativně je přijímáno omezení streamingu a zejména zveřejňování záznamů přednášek. Je potřeba říci, že rozhodnutí o tom, jestli povolí streaming a uvolní ke zveřejnění záznamy, bylo, je a bude vždy pouze na přednášejícím. Skutečnost, že v tomto akademickém roce řada přednášejících, kteří dříve přednášky zveřejňovali, rozhodla je nezveřejňovat, byla s největší pravděpodobností ovlivněna výsledky analýzy stahování záznamů v čase, poznatky ze způsobu jejich využívání některými studenty a slabá účast na přednáškách.

K této problematice byla nebo budou přijata následující opatření:

- Přednášejícím, kteří se rozhodli záznam zveřejnit, bylo doporučeno nastavení automatického zveřejnění, aby zbytečně nevznikala zpoždění.
- Vedení fakulty zjistí, zda by případné omezení úprav záznamů (ponechání přestávek a jiných „hluchých“ míst) nebylo v rozporu s podmínkami přednášejících pro zveřejnění a zveřejnění významněji neurychlilo.
- Přednášejícím, kteří na své přednášky pozvou hosta z praxe či ze zahraničí, bylo doporučeno zvážit i informování studentů do předmětu nezapsaných.

Je škoda, že do průzkumu nebyly zahrnuty otázky, které by umožnily zjistit, jakým způsobem studenti využívají záznamy přednášek v průběhu semestru a při přípravě na zkoušky.

b) Problematika předmětů – projekty, cvičení, náročnost, zkoušky, přednášející a cvičící

Poměrně velký prostor průzkumu byl věnován projektům v předmětech. Zařazení projektů v předmětech považujeme za významný rys našich studijních programů. Měly by přispět ke zvýšení praktických dovedností, což považujeme za důležité z pohledu uplatnění v praxi. Tam, kde jsou pro to podmínky, by projekty měly přinést i určité zkušenosti z práce v týmu.

Z připomínek, které k projektům v průzkumu zazněly a byly diskutovány na schůzce, vyplynuly následující závěry a doporučení pro garanty předmětů a cvičící:

- Vyučující by neměli měnit zadání projektu po jeho zveřejnění. Oprava chyb, případné upřesnění nejasností jsou v opodstatněných případech možné, je však nutné ho vždy uvést přímo do zadání a ne jen šířit informace přes fórum apod.
- Kde je to možné, doporučujeme u projektů vymezit základní rámec hodnocení (co za kolik bodů, resp. jaké vlastnosti musí projekt mít, aby student získal 50%, 75% maxima bodů apod.).
- Kde jsou pro to podmínky, doporučujeme projekt rozfázovat na několik odevzdávaných dílčích výsledků, aby byli studenti motivováni k práci během celého semestru, nejen v jeho závěru.
- Kde je to vhodné a jsou pro to podmínky, umožnit studentům dřívější odevzdání projektu. Ne nutně to musí znamenat i dřívější opravení takového projektu.

Jak v průzkumu tak na setkání se studenty zaznívají také připomínky k hodnocení v předmětech a ke zkouškám. Již bylo uvedeno, že vedení fakulty usiluje o zvýraznění významu semestrálních zkoušek. Rovněž ale považujeme za důležité, aby studenti měli zpětnou vazbu při hodnocení v průběhu semestru i samotné zkoušky. K tomu byly přijaty následující závěry a doporučení garantům a cvičícím:

- Upozornili jsme garanty, že je nepřijatelné, aby garanti usnadňovali vykonání zkoušky tím, že používají opakovaně totéž zadání.
- Je žádoucí, aby vyučující poskytovali studentům zpětnou vazbu u hodnocení. Forma zpětné vazby (např. zaslání výpisu z hodnotících skriptů, popis nejčastějších chyb, konzultace) závisí na charakteru hodnocené aktivity (projekt, zkouška atd.). Zvážíme rovněž možnost podpory v IS pro detailnější informaci, např. body za jednotlivé

otázky při fulltextovém zkoušení. Zdůrazňujeme ale, že i to, že dává vyučující studentům možnost prohlédnout si opravenou úlohu či zkoušku, je forma zpětné vazby a záleží na studentovi, zda ji využije nebo ne.

- Garantům volitelných předmětů, kde není vysoký počet zapsaných studentů, bylo doporučeno zvážit zavedení ústních zkoušek.

Podobně jako u části průzkumu k záznamům i zde musíme konstatovat, že je škoda, že do průzkumu nebyly zařazeny otázky, které by poskytovaly informace o tom, z čeho se studenti na zkoušky učí a jakou váhu kterým zdrojům přisuzují (učebnice, opory, záznamy, slajdy, zkoušky z minulých let apod.).

Dále jsme garantům doporučili:

- Sylaby předmětů udržovali aktuální, součástí by měl být i časový plán přednášek.
- Aby vhodným způsobem informovali studenty o literatuře, na níž je předmět postaven a aby zdůrazňovali roli takové literatury.
- U podkladů k přednáškám uváděli u literatury přesnější údaje (kapitoly, stránky).

c) Prezentace fakulty pro zájemce o studium a skutečnost po nástupu na fakultu

Zde byla projevená nespokojenost evidentně redukována na nespokojenost plynoucí z omezení streamingu a zveřejňování záznamů. Toto omezení se projevilo až v tomto akademickém roce a v době podávání přihlášek na fakultu nebylo možné jej předvídat. V žádném případě proto nemůžeme souhlasit s tím, že bychom lákali uchazeče na něco, co není pravda. I dříve byly předměty, kde přednášející záznamy nepoživovali nebo nezveřejňovali. Netvrdíme v prezentacích fakulty, že se zveřejňuje vše.

d) Státní závěrečné zkouška,

Vedení fakulty důrazně odmítá, že by komise SZZ mohly být při zkoušení zaujaté a to by měl být důvod pro losování otázek. Pokud by takové obavy u studentů skutečně existovaly, můžeme zvážit losování komisí, u které student bude zkoušen. Rovněž uvažujeme o možnosti přípravy na odpovědi. Vždy ale bude rozhodující úroveň ústních odpovědí, kde student prokazuje mimo jiné, jak tomu, co vykládá, rozumí. SZZ v žádném případě nelze redukovat na posouzení písemné odpovědi.

SZZ jsou vyjma hodnocení veřejné. Vedení fakulty doporučuje účast studentů všech ročníků na SZZ dříve, než tam budou stát sami v roli zkoušených. Jedině tak mohou získat jasnou představu o tom, jak taková zkouška probíhá a jaká úroveň znalostí se od zkoušeného asi očekává.

e) Informovanost o programech na podporu mobility

Bylo dohodnuto, a již se tak děje, že pracovníci FIT ve spolupráci se studentskou unií zajistí propagaci výjezdů do zahraničí, zejména v souvislosti s informační schůzkou, která obvykle probíhá na začátku letního semestru, a výběrovými řízeními, která obvykle probíhají na začátku zimního i letního semestru.

f) Obory navazujícího magisterského programu

Při sestavování studijních plánů studijních oborů musí každá fakulta přihlížet k ekonomičnosti výuky, v době krácení finančních prostředků na výuku z MŠMT obzvláště. To platí i pro FIT. Každý nový předmět fakultu něco stojí. Proto vždycky existují a budou existovat průniky předmětů ve studijních plánech oborů. Dohodli jsme se ale, že zhodnotíme poznatky garantů oborů navazujícího magisterského studijního programu z koncepce jejich studijních plánů.

g) Prospěchová stipendia

Prospěchové stipendium vždy bylo a bude bonusem pro část studentů, kteří dosahují nejlepších výsledků. Současná podoba systému prospěchových stipendií vznikla před několika lety na základě požadavku studentů a ve spolupráci s tehdejší SK AS FIT. Nemůžeme souhlasit s tím, že by bylo přidělování neprůhledné, protože pravidla jsou jasná a průhledná. Z pohledu studenta může jenom existovat do uzavření semestru nejistota, jestli se dostane mezi ty, kteří ho dostanou. Lze uvažovat o zvýšení procenta studentů, kterým bude stipendium uděleno při zachování celkového objemu finančních prostředků, které fakulta touto cestou motivuje studenty k dosahování co nejlepších studijních výsledků.

Studijní literatura

Jednou z oblastí, na které se průzkum nezaměřoval, ale která bývá často předmětem připomínek ze strany studentů, je studijní literatura. Bohužel musíme konstatovat, že většina studentů redukuje tento pojem na prezentace používané přednášejícími a studijní opory. Zejména u opor pak často poukazují na to, že nepokrývají celý předmět, nejsou aktuální apod. Většina studijních opor vznikla před několika lety v rámci projektů, z nichž byla jejich tvorba hrazena. Mezi povinnosti autorů v žádném případě nepatří opory aktualizovat v rámci jejich běžných povinností na fakultě, za které jsou placeni. Jedinou možností, jak tvorbu nových či aktualizaci existujících opor zaplatit, jsou vzdělávací projekty na tuto oblast orientované. I takové projekty se na fakultě podávají, ale nejsou zaměřeny plošně, nýbrž jen na jednotlivé předměty nebo skupiny předmětů.

Slajdy a studijní opora nejsou ze strany školy chápány jako vyčerpávající zdroj vědomostí pro daný předmět. U každého předmětu je uveden seznam doporučené literatury, ze které přednášející vychází. Studium literatury objasní studentovi pojmy z přednášek a rozšíří znalosti, aby látku pochopil a uspěl u zkoušek. FIT investuje ročně stovky tisíc korun na rozšiřování knihovního fondu, aby studenti měli dostatek potřebné literatury. Právě nedostatečné aktivní využívání knih ze strany studentů může odrážet i jejich neucelené znalosti a horší výsledky u zkoušek.

Závěrem k organizátorům průzkumu a studentům FIT

Vedení fakulty děkuje jak členům SK AS FIT a SU FIT, tak všem studentům, kteří se dotazníku zúčastnili, za jejich čas a ochotu poskytnout nám zpětnou vazbu. Od vzniku fakulty v roce 2002 vždy bylo a je vedení připraveno naslouchat studentům a vnímat jejich potřeby při studiu. Domníváme se, že podíl studentů na řízení a chodu fakulty je při srovnání s jinými fakultami a školami u nás nadstandardní. Byli bychom však rádi, kdyby si i každý student, který je s něčím nespokojen a požaduje okamžitou nápravu, uvědomil, že fakulta je velmi různorodý a složitý systém s mnoha činnostmi a funkcemi (a řadou vnějších vlivů a omezení), které není jednoduché vzájemně vyvážit tak, aby celý systém hladce fungoval.

Každý dobře míněný návrh na zlepšení je proto třeba posuzovat ve všech souvislostech, než je uveden do praxe. Vedení fakulty se snaží mít na zřeteli právě toto. Pokud se vám zdá, že některý nedostatek, který by měl dle vašeho mínění jít odstranit velmi snadno, vedení fakulty odstraňuje nedostatečně, těžkopádně nebo vůbec, není to určitě projev zvláde či ignorace ze strany vedení, ale právě snaha nepřivodit necitlivým zásahem do systému problémy jiné (často větší).

V Brně dne 31. 3. 2011

doc. Ing. Jaroslav Zendulka, CSc.
děkan FIT